

10 Μαΐου 1968

Ο γαλλικός Μάης

Οι εργατικές πορείες της Πρωτομαγιάς απαγορεύονταν στη Γαλλία, από το 1954, χροιά του γαλλικού Βατερλό στο Βιετνάμ. Ο πρόεδρος ντε Γκολ και ο πρωθυπουργός Ζορζ Πομπιντού τις επέτρεψαν το 1968.

Η μεγάλη πορεία της CGT (της γαλλικής συνμοσπονδίας εργατών) πραγματοποιήθηκε την Τετάρτη, 1^η Μαΐου, χωρίς επεισόδια, κάτω από την άγρυπνη περιφρούρηση του ΚΚ Γαλλίας. Η λήξη της όμως βρήκε να συγκρούονται κομμουνιστές εργάτες και γκρουπούσκουλα (groupuscules, μικρές ομάδες - γκρουπ - εξτρεμιστών της Αριστεράς, τροτσκιστών, μαοϊκών, αναρχικών κ.λπ.). Την επομένη στη Ναντέρ, κάποιος Κον Μπετίτ οργάνωσε «ημέρα εναντίον του ιμπεριαλισμού». Ο κοσμήτορας έκλεισε το εκεί πανεπιστήμιο.

Την Παρασκευή, 3 Μαΐου, η εφημερίδα «Ουμανιτέ» (όργανο του γαλλικού ΚΚ) κυκλοφόρησε με καταγγελία του γ. γ. του κόμματος, Ζορζ Μαρσέ, ενάντια στον «Γερμανό αναρχικό Κον Μπεντίτ», ενώ μια συνέλευση φοιτητών της Σορβόννης αποφάσισε κατάληψη και ο πρύτανης καλούσε την αστυνομία που χρησιμοποίησε δακρυγόνα για να πετύχει την εκκένωση. Η Σορβόννη έκλεισε, ενώ οι συμπλοκές επεκτάθηκαν στη συνοικία Καρτιέ Λατέν με συλλήψεις 574 φοιτητών, επτά από τους οποίους καταδικάστηκαν σε φυλάκιση.

Ο θρυλικός «Μάης '68» είχε ξεκινήσει καυτός. Κεντρικό σύνθημα:

«Να είστε ρεαλιστές: Να ζητάτε το αδύνατο». Μέσα από τις συγκρούσεις ξεπήδησε ως ηγετική μορφή ο «Κόκκινος Ντάνι», ο Κον Μπετίτ, ενώ πνευματικός ταγός της εξέγερσης αναδείχθηκε ο εκφραστής του γαλλικού υπαρξισμού, Ζαν Πολ Σαρτρ, 63 χρόνων τότε.

Οι συγκρούσεις επεκτάθηκαν σ' όλη τη Γαλλία και κορυφώθηκαν την Παρασκευή, 10 Μαΐου, γνωστή ως «νύχτα των οδοφραγμάτων»: Δώδεκα χιλιάδες διαδηλωτές και 60 οδοφράγματα μετέτρεψαν σε φρούριο το Καρτιέ Λατέν. Η επίθεση της αστυνομίας εκδηλώθηκε στις δύο το πρωί. Απολογισμός: Πάνω από 1000 τραυματίες, 469 συλληφθέντες, 69 αυτοκίνητα καμένα. Την επομένη, όλα τα εργατικά συνδικάτα αποφάσισαν γενική απεργία για την Δευτέρα, 13 του μήνα, ενώ ο Πομπιντού ανακοίνωνε μέτρα κατευνασμού που πήγαν στον βρόντο.

Ενισχυμένη από τους εργάτες, η διαδήλωση της Δευτέρας αριθμούσε 750.000 διαδηλωτές. Από την Τρίτη, ξεκίνησαν οι καταλήψεις εργοστασίων με πρώτο του Sud - Aviation στην Νάντη. Ως την Κυριακή, 19, είχαν επεκταθεί και στο δημόσιο (τηλεόραση, συγκοινωνίες, Air France κ.λπ.). Την προηγούμενη, ο Ντε Γκολ επέστρεψε από επίσημο ταξίδι στη Ρουμανία, δηλώνοντας «Ναι στη μεταρρύθμιση, όχι στο καρναβάλι».

Η μάχη πέρασε στο κοινοβούλιο με την κυβέρνηση να βγαίνει αλώβητη από μια πρόταση μομφής της Αριστεράς, ενώ αφαιρέθηκε η γαλλική ιθαγένεια από τον Κον Μπετίτ, που κηρύχθηκε ανεπιθύμητος. Η φοιτητική απάντηση ήταν: «Είμαστε όλοι ανεπιθύμητοι Γερμανοεβραίοι».

Η γενίκευση της κόντρας οδήγησε το γαλλικό φράγκο στην κατάρρευση, κεφάλαια φυγαδεύονταν στην Ελβετία, παρατηρήθηκε έντονη απόκριση τροφίμων και μια διαπραγμάτευση στον δρόμο (οδός Γκρενέλ) οδήγησε σ' ένα πρωτόκολλο που οι εργάτες απέρριψαν. Όμως, ο «Γαλλικός Μάης» έμελλε σύντομα να εκφυλιστεί ([βλ. 28.4.1969](#)).

1774: Ο Λουδοβίκος 15ος πεθαίνει από ιλαρά. Ανέβηκε στο θρόνο το 1714, σε ηλικία μόλις 5 ετών. Στις μέρες του, η Γαλλία κατρακύλησε στην έσχατη εξαθλίωση, ενώ η διοίκηση του βασιλείου από την κρεβατοκάμαρα έθεσε τις βάσεις για την επανάσταση του 1789.

1838: Γεννιέται ο Τζον Ουίλκς Μπουθ, μελλοντικός δολοφόνος του Αβραάμ Λίνκολν, το 1865, οπότε και εκτελέστηκε και ο ίδιος.

1871: Με τη συνθήκη της Φραγκφούρτης, που βάζει τέλος στον γαλλογερμανικό πόλεμο, οι περιοχές Αλσατίας και Λορένης παραχωρούνται στη Γερμανία.

1940: Αρχίζει η γερμανική επιχείρηση «Σφουρι κι αμόνι» με ταυτόχρονη εισβολή σε Ολλανδία, Λουξεμβούργο και Βέλγιο. Την ίδια μέρα, ο Ουίνστον Τσόρτσιλ αναλαμβάνει πρωθυπουργός της Βρετανίας καθώς εξαναγκάζεται να παραιτηθεί ο Νέβιλ Τσάμπερλεν. Η Ολλανδία κατέθεσε τα όπλα σε τέσσερις μέρες. Από τις 13 Μαΐου, οι Γερμανοί μπήκαν στη Γαλλία. Το Βέλγιο συνθηκολόγησε στις 28 Μαΐου. Στις 22 Ιουνίου, παραδόθηκαν οι γαλλικές στρατιές των Άλπεων. Στις 30, η «απόρθητη» γραμμή Μαζινό.

1941: Ο υπαρχηγός του Χίτλερ Ρούντολφ Ες πέφτει με αλεξίπτωτο στη Σκοτία και αποπειράται να μεσολαβήσει για μια συμφωνία ειρήνης. Συλλαμβάνεται και παραμένει φυλακισμένος ως το τέλος του πολέμου.

1945: Τα σοβιετικά στρατεύματα καταλαμβάνουν την Πράγα.

1956: Απαγχονίζονται στην Κύπρο οι πρώτοι αγωνιστές της ΕΟΚΑ: Μιχαήλ Καραολής και Ανδρέας Δημητρίου.

1972: Με το συντριπτικό 83% οι Ιρλανδοί αποφασίζουν με δημοψήφισμα την είσοδο του Ειρε στην ΕΟΚ.

1980: Ο Γεώργιος Ράλλης ορκίζεται πρωθυπουργός έχοντας αναδειχθεί πρόεδρος της ΝΔ με 88 ψήφους έναντι 84 του Ευάγγελου Αβέρωφ. Διαδέχεται τον Κωνσταντίνο Καραμανλή που έχει εκλεγεί Πρόεδρος της Δημοκρατίας.

1981: Ο Φρανσουά Μιτεράν εκλέγεται πρόεδρος της Γαλλίας, θέση που διατήρησε ως λίγο πριν από τον θάνατό του.

1994: Ο Νέλσον Μαντέλα γίνεται ο πρώτος μαύρος πρόεδρος της Νοτίου Αφρικής.

Στα 1862, το κογκρέσο των Ηνωμένων Πολιτειών ψήφισε ένα νόμο δίχως προηγούμενο. Δημιούργησε την εταιρία «Ένωση Σιδηροδρόμων Ειρηνικού» και την προίκισε με εκπληκτικά προνόμια: Όποιο κομμάτι γης χρειαζόταν, μπορούσε να το πάρει όπου κι αν βρισκόταν. Κι αν συναντούσε δυσκολίες, θα απευθυνόταν στον στρατό, ο οποίος ήταν υποχρεωμένος να της το εξασφαλίσει. Σκοπός της εταιρίας ήταν να ενώσει, με μια σιδηροδρομική γραμμή τον Ατλαντικό και τον Ειρηνικό ωκεανό. Το φιλόδοξο σχέδιο ξεκίνησε από την Αϊόβα, στα ανατολικά, σε συνεργασία με την εταιρία Κεντρικού Ειρηνικού που ξεκίνησε από την Καλιφόρνια. Μέρα με τη μέρα, χρόνο με τον χρόνο, μέτρο με μέτρο, οι δυο γραμμές πλησίαζαν η μια την άλλη περνώντας μέσα από απέραντες παρθένες εκτάσεις κι έχοντας να αντιμετωπίσουν τους αποίκους κτηματίες που μάχονταν την πρόοδο και τους ερυθρόδερμους που έβλεπαν στο «σιδερένιο άλογο», όπως αποκαλούσαν το τρένο, τον αδυσώπητο εχθρό, ο οποίος θα τους έδιωχνε κι από τα τελευταία τους εδάφη.

Όμως, ούτε ο εμφύλιος πόλεμος στάθηκε ικανός να σταματήσει το έργο που συνεχιζόταν αδιάκοπα. Με τη λήξη του, το 1865, οι εργασίες επιταχύνθηκαν. Οι δυο γραμμές συναντήθηκαν, στις 10 Μαΐου 1869, σε ένα άσημο χωριουδάκι, το Προμάντρι Πόιντ. Από εκείνη τη στιγμή, ένας άνθρωπος μπορούσε να πάρει το τρένο από την ακτή του Ατλαντικού και να κατέβει στην παραλία του Ειρηνικού.

Τα προνόμια των σιδηροδρόμων έκαναν τους κύριους μετόχους πάμπλουτους. Ξεκίνησαν επενδύσεις και σε άλλους τομείς κι άρχισαν να ελέγχουν τα ορυχεία και τις βιομηχανίες χάλυβα. Κατάφεραν να γίνουν οι κυρίαρχοι της αμερικανικής οικονομίας. Το πρώτο χτύπημα ήρθε από το αυτοκίνητο. Το δεύτερο, από το αεροπλάνο. Από το 1938, η παντοδυναμία των σιδηροδρόμων υποχώρησε.

Έναν αιώνα μετά την πρώτη απόφαση, στα 1963, το αμερικανικό κογκρέσο ξαναψήφισε παρόμοια προνόμια, όταν δημιούργησε τον Οργανισμό Τηλεπικοινωνιών μέσω Δορυφόρων.

1566: Πεθαίνει ο Γερμανός βοτανολόγος Λέοναρντ Φουξ, που έδωσε το όνομά του στο φυτό φούξια.

1798: Πεθαίνει ο Βρετανός θαλασσοπόρος και εξερευνητής, Τζορτζ Βανκούβερ, που ανακάλυψε την ομώνυμη περιοχή του Καναδά και ταξίδευσε με τον Κουκ στην Αυστραλία και τη Νέα Ζηλανδία. Είχε γεννηθεί στις 22 Ιουνίου 1757.

1904: Πεθαίνει ο σερ Χένρι Μόρτον Στάνλεϊ, Βρετανός δημοσιογράφος και εξερευνητής της Μαύρης Ηπείρου. Ιστορική έμεινε η συνάντησή του στην καρδιά της ζουγκλας με τον Σκοτσέζο εξερευνητή Ντέιβιντ Λίβινγκστον, τον οποίο θεωρούσαν χαμένο. Ο Στάνλεϊ γεννήθηκε στις 10 Ιουνίου 1841.

1933: Σε τελετή σε κεντρική πλατεία του Βερολίνου, ναζί φοιτητές και καθηγητές με μαύρες τηβέννους ρίχνουν στην πυρά βιβλία των Μαρξ, Φρόντ, Μπρεχτ, Αϊνστάιν και άλλων «παρακμιακών» ή «αντεθνικών» συγγραφέων.

1940: Πρεμιέρα (στην Αθήνα) του μπαλέτου «Η Λυγερή και ο Χάρος» του Νίκου Σκαλκώτα.

1977: Πεθαίνει η Αμερικανίδα ηθοποιός Τζόαν Κρόφορντ, ίσως η διασημότερη «κακιά» του Χόλιγουντ. Το 1945 κέρδισε το Όσκαρ .

2011: Δικαστήριο κρίνει ένοχους χωρίς ελαφρυντικά τους Ολυμπιονίκες, Κώστα Κεντέρη και Κατερίνα Θάνου και τον προπονητή τους, Χρήστο Τζέκο, δεχόμενο ότι «το τροχαίο (με μοτοσικλέτα, στις 12.8.2004, παραμονή έναρξης της Ολυμπιάδας στην Αθήνα) δεν έγινε ποτέ» και εφευρέθηκε για να αποφευχθεί ντόπινγκ κοντρόλ. Στο εφετείο (6/9/11), αθώωθηκαν (πλην Τζέκου, που καταδικάστηκε σε ένα χρόνο με αναστολή για τις «παράνομες ουσίες») λόγω αμφιβολιών.